

บทที่ 6

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพของผู้บริโภค ในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพของผู้บริโภคในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ และเพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพของผู้บริโภคในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมกับผู้บริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ จำนวน 200 คน และไม่บริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ จำนวน 200 คน การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงพรรณนา (descriptive statistics) ได้แก่ ค่าความถี่ (frequency) และค่าร้อยละ (percentage) และสถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ การวิเคราะห์แบบจำลองโลจิสติกแบบสองทางเลือก (binary choice model) ผลการศึกษาดังกล่าว สามารถสรุปผล มีข้อค้นพบที่น่าสนใจ และนำมาเป็นข้อมูลสำหรับเสนอแนะในการสนับสนุน ส่งเสริมให้ประชาชนหันมาใส่ใจกับการดูแลสุขภาพของตนเองด้วยการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ ตลอดจนเป็นข้อมูลสำหรับภาคธุรกิจในการวางแผนและกำหนดกลยุทธ์การตลาดเพื่อการขยายโอกาสทางการตลาดของอาหารเพื่อสุขภาพ และพัฒนาตลาดอาหารเพื่อสุขภาพเป็นตลาดผลิตภัณฑ์ที่มีความหลากหลายในอนาคตต่อไป

6.1 บทสรุป

การบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพของผู้บริโภคในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ มีโอกาสการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพสูงขึ้น และมีปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ สรุปได้ดังนี้

ลักษณะทางสังคมและเศรษฐกิจของตัวอย่างผู้บริโภคและผู้ที่ไม่ได้บริโภคอาหารเพื่อสุขภาพพบว่า ผู้บริโภคที่บริโภคอาหารเพื่อสุขภาพส่วนใหญ่เป็นเพศชายและเพศหญิงในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน มีอายุมากกว่า 50 ปีขึ้นไป จบการศึกษาในระดับปริญญาตรี ในด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ส่วนใหญ่มีรายได้ระหว่าง 10,001 – 20,000 บาท ประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย ขณะที่ผู้ที่ไม่ได้บริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุน้อยกว่า 30 ปี จบการศึกษาในระดับอนุปริญญาหรือเทียบเท่า มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า 10,000 บาท ประกอบอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน ขณะเดียวกันกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม มีข้อมูลที่สอดคล้องกันคือ ส่วนใหญ่ ไม่มีโรคประจำตัวที่ต้องเฝ้า

ระวัง นอกจากนี้ยังพบว่า ผู้บริโภครทั้ง 2 กลุ่ม มีภาวะสุขภาพที่แตกต่างกัน โดยพิจารณาจากการเป็นโรคประจำตัว พบว่า ผู้บริโภคอาหารเพื่อสุขภาพมีโรคประจำตัวที่ต้องเฝ้าระวังเรื่องอาหารในสัดส่วนที่สูงกว่า ผู้บริโภคที่ไม่ได้บริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ ถึงร้อยละ 10.5 แต่ประเภทของโรคมีความสอดคล้องกันคือ ผู้บริโภครทั้ง 2 กลุ่ม ที่มีโรคประจำตัวที่ต้องเฝ้าระวังเรื่องอาหาร ส่วนใหญ่จะป่วยเป็นโรคหัวใจ และโรคเบาหวาน

ในด้านพฤติกรรมการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ พบว่า อาหารเพื่อสุขภาพที่ผู้บริโภคนิยมรับประทานมากที่สุดคือ อาหารมังสวิรัต รองลงมาคือ อาหารเจ และอาหารชีวจิต โดยผู้บริโภครอาหารเพื่อสุขภาพทั้ง 3 ประเภท มีพฤติกรรมการบริโภค ดังนี้

จำนวนครั้งในการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพในหนึ่งสัปดาห์ พบว่า ตัวอย่างผู้บริโภครอาหารสุขภาพทั้ง 3 ประเภท ส่วนใหญ่มีสัดส่วนจำนวนครั้งในการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพในหนึ่งสัปดาห์ที่ใกล้เคียงกัน คือ จำนวน 1 – 2 ครั้งต่อสัปดาห์ ช่วงเวลาที่เลือกรับประทานอาหารเพื่อสุขภาพ พบว่า ตัวอย่างผู้บริโภครอาหารชีวจิต และตัวอย่างผู้บริโภครอาหารเจ มีช่วงเวลาที่นิยมรับประทานอาหารเพื่อสุขภาพมากที่สุดที่ไม่แน่นอนในสัดส่วนที่เท่ากัน ขณะที่ตัวอย่างผู้บริโภครอาหารมังสวิรัตส่วนใหญ่นิยมบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพในช่วงเวลามื้อเที่ยง

ด้านค่าใช้จ่าย พบว่า ตัวอย่างผู้บริโภครอาหารชีวจิตส่วนใหญ่มีค่าใช้จ่ายในการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพต่อมื้ออยู่ที่ราคาไม่เกิน 100 บาท ขณะที่ตัวอย่างผู้บริโภครอาหารเจ และอาหาร มังสวิรัตส่วนใหญ่ มีค่าใช้จ่ายในการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพต่อมื้อราคา 101 – 200 บาท ด้วยสัดส่วนที่เท่ากัน และในด้านระยะเวลาบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพจนถึงปัจจุบัน พบว่า ตัวอย่างผู้บริโภครอาหารเพื่อสุขภาพทั้ง 3 ประเภท มีระยะเวลาบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพจนถึงปัจจุบันที่แตกต่างกัน โดยตัวอย่างผู้บริโภครอาหารเจ บริโภคมาเป็นระยะเวลา 5 ปีขึ้นไป ตัวอย่างผู้บริโภครอาหารมังสวิรัต มีระยะเวลาบริโภค 3 – 4 ปี ขณะที่ตัวอย่างผู้บริโภครอาหารชีวจิต มีระยะเวลาบริโภคเพียงระยะเวลา 1 – 2 ปี และ 3 – 4 ปี ในสัดส่วนที่เท่ากัน สำหรับสื่อที่ทำให้รู้จักอาหารเพื่อสุขภาพ พบว่า ตัวอย่างผู้บริโภครอาหารทั้ง 3 ประเภทรู้จักอาหารเพื่อสุขภาพจาก หนังสือ นิตยสาร วารสารเพื่อสุขภาพเหมือนกัน

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพของผู้บริโภคในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ประกอบด้วย ปัจจัยด้านวัฒนธรรมและประเพณี ปัจจัยด้านสังคมและเศรษฐกิจ ปัจจัยด้านส่วนบุคคล และปัจจัยด้านจิตวิทยา พบว่า

ปัจจัยด้านวัฒนธรรมและประเพณี พบว่า ผู้บริโภคร้านอาหาร และมังสวิรัตินิยมให้ความสำคัญในระดับมากที่สุดที่บริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ เพราะไม่ต้องการเบียดเบียนสัตว์ คเว้นการบริโภคเนื้อสัตว์ มีความเชื่อและทัศนคติว่า การบริโภคอาหาร เพื่อสุขภาพเป็นการทำบุญ ไม่เบียดเบียนสัตว์ ขณะที่ผู้บริโภคอาหารชีวจิตให้ความสำคัญในระดับมากที่สุด เหตุผลที่ว่าเนื่องจากข้อกำหนดทางเชื้อชาติและศาสนาผู้บริโภคอาหารเพื่อสุขภาพทุกประเภทให้ความสำคัญในระดับน้อย สำหรับเหตุที่ว่าเนื่องจากเป็นเทศกาลต่างๆ ที่สำคัญ และเกี่ยวข้องกับวันสำคัญทางพุทธศาสนา ผู้บริโภคอาหารเจ และชีวจิตให้ความสำคัญในระดับน้อย หากแต่ผู้บริโภคอาหารมังสวิวัติให้ความสำคัญในระดับปานกลาง

ปัจจัยด้านสังคมและเศรษฐกิจ พบว่า ผู้บริโภคอาหารเพื่อสุขภาพทุกประเภทให้ความสำคัญกับการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพเพราะเป็นอาหารที่เหมาะสมสำหรับกลุ่มผู้รักสุขภาพ นอกจากนี้ ผู้บริโภคอาหารเจให้ความสำคัญกับแพทย์ พยาบาลหรือนักโภชนาการ แนะนำและชักชวนให้รับประทาน อีกทั้งผู้บริโภคอาหารเจ และมังสวิวัติให้ความสำคัญในระดับมากกับเนื่องจากอาหารเพื่อสุขภาพ มีราคาถูกมากกว่าอาหารทั่วไป จึงต้องการที่จะประหยัดค่าใช้จ่ายในครอบครัว นอกจากนี้ เหตุผลที่ว่า เพื่อนแนะนำและชักชวนให้รับประทานญาติและคนในครอบครัว แนะนำและชักชวนให้รับประทาน เนื่องจากตนเองเป็นสมาชิกของกลุ่มผู้บริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ และอาหารเพื่อสุขภาพเป็นอาหารที่กำลังได้รับความนิยมในปัจจุบัน ผู้บริโภคอาหารเพื่อสุขภาพให้ความสำคัญในระดับปานกลาง

ปัจจัยด้านส่วนบุคคล พบว่า ผู้บริโภคอาหารเพื่อสุขภาพทุกประเภทให้ความสำคัญต่ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ ด้านส่วนบุคคลในระดับมากที่สุดทุกประเด็น โดยลำดับแรกให้ความสำคัญกับเป็นคนที่ชอบรับประทานผักและผลไม้ รองลงมาคือ เป็นความชอบส่วนบุคคลในอาหารเพื่อสุขภาพ และเป็นผู้รักสุขภาพอยู่แล้ว จึงบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ อายุที่มากขึ้น จึงต้องหันมาบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ และเพื่อต้องการรักษาหรือบรรเทาอาการของโรคที่เป็นอยู่

ปัจจัยด้านจิตวิทยา พบว่า การได้ศึกษาและเรียนรู้เกี่ยวกับอาหารเพื่อสุขภาพจากสื่อต่างๆ มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพของผู้บริโภคอาหารมังสวิวัติในระดับปานกลางเท่านั้น ขณะเดียวกันมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพของผู้บริโภคอาหารเจ และชีวจิตในระดับมาก

แนวโน้มการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพในอนาคต พบว่า ผู้บริโภคอาหารเพื่อสุขภาพอยู่แล้วทุกรายมีแนวโน้มที่จะบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพต่อไป โดยส่วนใหญ่ร้อยละ 25.0 จะบริโภคอาหารเพื่อ

สุขภาพต่อไปแน่นอน และสำหรับผู้บริโภคที่ไม่บริโภคอาหารเพื่อสุขภาพส่วนใหญ่ จะไม่บริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ โดยมีเหตุผลหลักคือ รสชาติอาหารเพื่อสุขภาพไม่ถูกปาก/ไม่อร่อยและเมนูอาหารเพื่อสุขภาพไม่หลากหลาย ขณะที่ผู้บริโภคที่ไม่บริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ อีกส่วนหนึ่ง เห็นว่า แนวโน้มการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพในอนาคต จะบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ โดยให้มีเหตุผลหลักคือ ในอนาคตเมื่ออายุมากขึ้น และเมื่อสุขภาพร่างกายอ่อนแอ

การวิเคราะห์แบบจำลองการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ

แบบจำลองโอกาสการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพของผู้บริโภค จำนวน 400 ราย จำแนกเป็นผู้บริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ จำนวน 200 ราย และ ไม่บริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ จำนวน 200 ราย พบว่าแบบจำลองสามารถพยากรณ์ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพของผู้บริโภค ได้ถูกต้องร้อยละ 82.25 โดยพยากรณ์ผู้ที่บริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ ได้ถูกต้องร้อยละ 87.85 และสามารถพยากรณ์ผู้ที่ไม่บริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ ได้ถูกต้อง ร้อยละ 73.20

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการตัดสินใจบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพของผู้บริโภค พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อตัดสินใจบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพของผู้บริโภค อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 ได้แก่ ตัวแปรเพศชาย อายุ การศึกษา อาชีพ ภาวะสุขภาพ และการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ เมื่อต้องการรักษาหรือบรรเทาอาการของโรคที่เป็นอยู่ เมื่อพิจารณาผลกระทบของปัจจัยสามารถเรียงตามลำดับความสำคัญของผลกระทบที่เกิดขึ้น ดังนี้

1) ตัวแปรระดับการศึกษา (EDU) พบว่า ผู้บริโภคอาหารเพื่อสุขภาพที่มีการศึกษาในระดับปริญญาตรี จะมีโอกาสที่จะตัดสินใจเลือกบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพที่มากกว่า ผู้บริโภคที่มีการศึกษาในระดับต่ำกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 35.61

2) ตัวแปรอาชีพ (OC_S) พบว่า ผู้บริโภคอาหารเพื่อสุขภาพที่เป็นนักเรียน/นักศึกษา จะมีโอกาสที่จะตัดสินใจเลือกบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพที่มากกว่าผู้บริโภครุ่นอาชีพอื่นๆ ร้อยละ 27.59

3) ตัวแปรภาวะสุขภาพ (HEA) พบว่า ผู้บริโภคอาหารเพื่อสุขภาพที่มีปัญหาสุขภาพหรือมีโรคประจำตัว จะมีโอกาสที่จะตัดสินใจเลือกบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพที่มากกว่าผู้บริโภครุ่นที่ไม่มีปัญหาสุขภาพหรือไม่มีโรคประจำตัว ร้อยละ 25.40

4) ตัวแปรเพศชาย (MALE) พบว่า ผู้บริโภคอาหารเพื่อสุขภาพที่เป็นเพศชาย มีโอกาสที่จะตัดสินใจเลือกบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพที่น้อยกว่า ผู้บริโภคเพศหญิง ร้อยละ 17.92 หรือกล่าวคือ ผู้บริโภคเพศหญิงที่ไม่ได้บริโภคอาหารเพื่อสุขภาพในปัจจุบัน จะมีโอกาสที่จะหันมาให้ความสำคัญในการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพที่มากกว่าเพศชาย

5) ตัวแปรการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพเนื่องจากเพื่อต้องการรักษาหรือบรรเทาอาการของโรคที่เป็นอยู่ (REL) พบว่า ผู้บริโภคที่ให้ความสำคัญกับการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ เนื่องจากเพื่อต้องการรักษาหรือบรรเทาอาการของโรคที่เป็นอยู่ มีโอกาสที่จะตัดสินใจเลือกบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพมากกว่าผู้ที่ไม่ได้มีเป้าหมายการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ เพื่อรักษาโรคที่เป็นอยู่ ร้อยละ 7.64

6) ตัวแปรอายุ (AGE) พบว่า ผู้บริโภคอาหารเพื่อสุขภาพที่มีอายุที่สูงขึ้น มีโอกาสที่จะตัดสินใจเลือกบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพที่มากกว่า ผู้บริโภคที่มีอายุน้อย ร้อยละ 1.95

แบบจำลองปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อ การเลือกบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ ของผู้บริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ 1 บริโภคอาหารมังสวิรัต และกลุ่มที่ 2 ไม่บริโภคอาหารมังสวิรัต ผลการศึกษาพบว่า แบบจำลองสามารถพยากรณ์ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อ การเลือกบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพของผู้บริโภค ได้ถูกต้องร้อยละ 75.00 โดยสามารถพยากรณ์ผู้บริโภคอาหารมังสวิรัต ได้ถูกต้องร้อยละ 91.84 และสามารถพยากรณ์ผู้ไม่บริโภคอาหารมังสวิรัต ได้ถูกต้องร้อยละ 45.71

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อ การบริโภคอาหารมังสวิรัตของผู้บริโภค พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อ การบริโภคอาหารมังสวิรัตของผู้บริโภค อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นที่ร้อยละ 99 ได้แก่ เพื่อต้องการรักษาหรือบรรเทาอาการของโรคที่เป็นอยู่ (REL) และมีความเชื่อและทัศนคติว่า การบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ จะดีต่อสุขภาพ และเป็นประโยชน์ต่อร่างกาย ช่วยป้องกัน โรคต่างๆ ได้ (BEL) และปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อ การบริโภคอาหารมังสวิรัตของผู้บริโภค อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นที่ร้อยละ 95 ได้แก่ ตัวแปรเพศชาย เมื่อพิจารณาจากผลกระทบของปัจจัย สามารถเรียงตามระดับของผลกระทบที่มีต่อการตัดสินใจ ดังนี้

1) บริโภคอาหารเพื่อสุขภาพเนื่องจากแพทย์ พยาบาลหรือนักโภชนาการ แนะนำและชักชวนให้รับประทาน (DOC) พบว่า กลุ่มผู้บริโภคที่ให้ความสำคัญกับการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ เนื่องจากแพทย์ พยาบาลหรือนักโภชนาการ แนะนำและชักชวนให้รับประทาน จะมีแนวโน้มเลือกบริโภคอาหารมังสวิรัตน้อยกว่าอาหารเจ (ไม่บริโภคอาหารมังสวิรัต) ร้อยละ 23.50

2) บริโภคอาหารเพื่อสุขภาพเนื่องจากเพื่อต้องการรักษาหรือบรรเทาอาการของโรคที่เป็นอยู่ (RELIEVE) พบว่า กลุ่มผู้บริโภคที่ให้ความสำคัญกับการบริโภคอาหารมังสวิรัต เนื่องจากเพื่อต้องการรักษาหรือบรรเทาอาการของโรคที่เป็นอยู่ จะมีแนวโน้มที่จะเลือกบริโภคอาหารมังสวิรัตมากกว่าอาหารเจ (ไม่บริโภคอาหารมังสวิรัต) ร้อยละ 17.97

3) ตัวแปรเพศชาย (MALE) พบว่า ผู้บริโภคมเพศชาย จะมีโอกาสที่จะบริโภคอาหารมังสวิรัตินอกจากอาหารเจ (ไม่บริโภคอาหารมังสวิรัติน) ร้อยละ 18.27

สรุปจากผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการตัดสินใจบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพพบว่า ตัวแปรเพศชาย อายุ การศึกษา อาชีพ ภาวะสุขภาพ และการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ เมื่อต้องการรักษาหรือบรรเทาอาการของโรคที่เป็นอยู่ มีผลต่อตัดสินใจบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ นอกจากนี้พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อผู้บริโภคอาหารมังสวิรัตินของผู้บริโภคอาหารเพื่อสุขภาพอยู่แล้ว นั้น พบว่า ผู้บริโภคที่ต้องการรักษาหรือบรรเทาอาการของโรคที่เป็นอยู่ ผู้บริโภคที่มีความเชื่อและทัศนคติว่า การบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ จะดีต่อสุขภาพ เป็นประโยชน์ต่อร่างกาย ช่วยป้องกันโรคต่างๆ ได้ จะมีแนวโน้มที่จะตัดสินใจบริโภคอาหารมังสวิรัตินเพิ่มมากขึ้น

6.2 ข้อค้นพบ

1. ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพของผู้บริโภค ในอำเภอเมืองจังหวัดเชียงใหม่ในแต่ละประเด็น ของผู้บริโภคอาหารเพื่อสุขภาพทั้ง 3 ประเภท ทั้งเจ มังสวิรัติน และชีวจิต พบว่า ผู้บริโภคให้ความสำคัญในลำดับสูงสุดต่อปัจจัยด้านวัฒนธรรมและประเพณีที่สอดคล้องกันต่อประเด็น ที่เห็นว่าการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพนั้น ไม่ต้องการเบียดเบียนสัตว์ งดเว้นการบริโภคเนื้อสัตว์ มีความเชื่อและทัศนคติว่า การบริโภคอาหาร เพื่อสุขภาพเป็นเป็นการทำบุญไม่เบียดเบียนสัตว์ และเหตุผลที่ให้ความสำคัญน้อยที่สุดคือ ปัจจัยด้านสังคมและเศรษฐกิจที่สอดคล้องกันต่อประเด็น ที่เห็นว่าการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพนั้น เป็นเพราะที่ทำงานแนะนำและชักชวนให้รับประทาน

2. แนวโน้มการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพในอนาคตของผู้บริโภคที่ไม่บริโภคอาหารเพื่อสุขภาพในปัจจุบันจะไม่บริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ โดยมีเหตุผลหลักคือ รสชาติอาหารเพื่อสุขภาพไม่ถูกปาก/ไม่อร่อยและเมนูอาหารเพื่อสุขภาพไม่หลากหลาย

3. ผลกระทบของปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการตัดสินใจเลือกบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพของผู้บริโภค จำนวน 400 ราย ตัวแปรที่มีผลกระทบต่อการตัดสินใจเลือกบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพของผู้บริโภค ใน 3 ลำดับแรก ได้แก่ ตัวแปรระดับการศึกษา ที่ค้นพบว่า ผู้บริโภคอาหารเพื่อสุขภาพที่มีการศึกษาในระดับปริญญาตรีขึ้นไป จะมีโอกาสที่จะตัดสินใจเลือกบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพที่มากกว่า ผู้บริโภคที่มีการศึกษาในระดับต่ำกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 35.61 รองลงมาคือ ตัวแปรอาชีพ ที่พบว่า ผู้บริโภคอาหารเพื่อสุขภาพที่เป็นนักศึกษา จะมีแนวโน้มที่จะตัดสินใจเลือกบริโภคอาหารเพื่อ

สุขภาพที่มากกว่า ผู้บริโภครวมกลุ่มอาชีพอื่นๆ ร้อยละ 27.59 และตัวแปรภาวะสุขภาพ ที่พบว่า ผู้บริโภคอาหารเพื่อสุขภาพที่มีปัญหาสุขภาพหรือมีโรคประจำตัว จะมีแนวโน้มที่จะตัดสินใจเลือกบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพที่มากกว่า ผู้บริโภคที่ไม่มีปัญหาสุขภาพหรือโรคประจำตัว ร้อยละ 25.40

4. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการบริโภคอาหารมังสวิรัตของผู้บริโภค จำนวน 200 ราย ค้นพบว่า ตัวแปรการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพเนื่องจากแพทย์ พยาบาลหรือนักโภชนาการแนะนำและชักชวนให้รับประทาน เป็นปัจจัยลำดับแรกที่มีความสำคัญต่อการบริโภคอาหารมังสวิรัต โดยพบว่า จะมีอิทธิพลต่อผู้บริโภคอาหารมังสวิรัตมากกว่าผู้บริโภคอาหารเจ ร้อยละ 23.50 ลำดับที่สองคือ ตัวแปรบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพเนื่องจากเพื่อต้องการรักษาหรือบรรเทาอาการของโรคที่เป็นอยู่ พบว่า ผู้บริโภคอาหารมังสวิรัต จะเป็นผู้ที่เลือกบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ เพราะต้องการรักษาหรือบรรเทาอาการของโรคที่เป็นอยู่มากกว่าผู้บริโภคอาหารเจ ร้อยละ 17.97 และลำดับที่สาม ตัวแปรเพศชาย พบว่า ผู้บริโภคเพศชาย จะมีโอกาสที่จะบริโภคอาหารมังสวิรัตมากกว่าอาหารเจ ร้อยละ 18.27

6.3 ข้อเสนอแนะ

การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ และการวิเคราะห์แบบจำลองการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ ผู้วิจัยได้นำข้อมูลดังกล่าวมาเป็นแนวทางในการให้ข้อเสนอแนะ สำหรับสถานประกอบการที่เกี่ยวข้องกับการจำหน่ายอาหารเพื่อสุขภาพ และหน่วยงานภาครัฐด้านสาธารณสุข และการส่งเสริมสุขภาพของผู้บริโภค เพื่อเป็นแนวทางในการสนับสนุน ส่งเสริมให้ผู้บริโภคหันมาใส่ใจกับการดูแลสุขภาพของตนเองด้วยการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ ตลอดจนเพื่อเป็นข้อมูลสำหรับภาคธุรกิจในการวางแผนและกำหนดกลยุทธ์การตลาดเพื่อการขยายโอกาสทางการตลาดของอาหารเพื่อสุขภาพ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

1. ผู้บริโภคมีโอกาสที่จะตัดสินใจบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากการได้รับข้อมูล ข่าวสารด้านการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพที่ต่อเนื่องและเพียงพอ ดังนั้น หน่วยงานภาครัฐด้านสาธารณสุข ควรให้ความสำคัญในการให้ข้อมูล ข่าวสาร ด้านการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพให้ประชาชนได้รับรู้อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ผู้บริโภคมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอาหารเพื่อสุขภาพ ตลอดจนเห็นความสำคัญ และประโยชน์จากการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ โดยการให้ข้อมูลแก่กลุ่ม

ผู้บริโภคนั้น ควรพิจารณาจากลักษณะทางประชากรศาสตร์ และตัวแปรที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้บริโภค ดังนี้

กลุ่มผู้บริโภคที่บริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ ที่มีการศึกษาในระดับปริญญาตรีขึ้นไป มีแนวโน้มที่จะตัดสินใจบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพเพิ่มขึ้น เนื่องจากเป็นกลุ่มที่ได้รับการศึกษา ดังนั้นการส่งเสริมการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ ด้วยการพัฒนาองค์ความรู้ด้านต่างๆ อย่างต่อเนื่อง ประกอบกับสามารถเข้าถึงข้อมูล ข่าวสารได้ง่าย จึงมีผลให้มีความสำคัญในการตัดสินใจที่จะบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพเพิ่มมากขึ้นในอนาคต

กลุ่มผู้บริโภคที่บริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ ที่เป็นกลุ่มนักเรียน/นักศึกษา เนื่องจากกลุ่มนักเรียน/นักศึกษา ในปัจจุบันมีการตื่นตัวในการได้รับข้อมูล ข่าวสารรูปแบบต่างๆ ได้ง่าย ประกอบกับกลุ่มนักเรียน/นักศึกษา เป็นกลุ่มวัยรุ่น ที่นิยมให้ความสำคัญในการดูแลรูปร่าง ผิวพรรณ และการออกกำลังกาย ดังนั้นการส่งเสริมการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ ถือเป็นช่องทางหนึ่งในการดูแลรูปร่าง ผิวพรรณ และการดูแลสุขภาพที่ดีของกลุ่มวัยรุ่น

กลุ่มผู้บริโภคที่บริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ ที่มีปัญหาสุขภาพหรือมีโรคประจำตัวที่ต้องระวังเรื่องการบริโภคอาหาร เนื่องจากผู้บริโภคที่มีโรคประจำตัว จะต้องดูแลเรื่องโภชนาการอย่างเหมาะสมกับภาวะสุขภาพของตนที่เป็นอยู่ ดังนั้นการส่งเสริมการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ ถือเป็นช่องทางที่เหมาะสมสำหรับผู้บริโภคที่มีปัญหาเรื่องสุขภาพ เพราะอาหารเพื่อสุขภาพ มุ่งเน้นการบริโภคที่สมดุลกับร่างกาย และช่วยให้สุขภาพดียิ่งขึ้น

กลุ่มผู้บริโภคเพศหญิง ที่ในปัจจุบันยังไม่เคยบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพมาก่อน ซึ่งจากการศึกษาพบว่า มีแนวโน้มที่จะตัดสินใจเลือกบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพเพิ่มมากขึ้นในอนาคต ดังนั้นหากได้รับรู้และมีความรู้ ความเข้าใจในการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพว่า มีประโยชน์และส่งผลดีต่อสุขภาพอย่างไรบ้าง ก็จะเพื่อเพิ่มความเชื่อมั่นให้กับผู้บริโภคในการตัดสินใจเลือกบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพมากขึ้น

กลุ่มผู้บริโภคอาหารเพื่อสุขภาพในกลุ่มวัยแรงงาน และวัยชรา เนื่องจากเป็นกลุ่มช่วงอายุที่ต้องระวังในเรื่องการบริโภคอาหาร หากให้รับรู้และมีความรู้ ความเข้าใจในการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพว่า มีประโยชน์และส่งผลดีต่อสุขภาพอย่างไรบ้าง จะช่วยเพิ่มความเชื่อมั่นให้กับผู้บริโภคในการตัดสินใจเลือกบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพมากขึ้น

นอกจากนี้ สำหรับสาเหตุและปัจจุบันที่เลือกบริโภคอาหารมังสวิรัตของผู้บริโภคอาหารเพื่อสุขภาพอยู่แล้วในปัจจุบัน เนื่องจากแพทย์ พยาบาลหรือนักโภชนาการ แนะนำและชักชวนให้รับประทาน ถือเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการบริโภคอาหารมังสวิวัติ ดังนั้นควรมุ่งเน้นส่งเสริมให้แพทย์ พยาบาลหรือนักโภชนาการมีบทบาทในการส่งเสริม ให้ความรู้ความเข้าใจแก่ผู้บริโภคในการหันมาให้ความสำคัญในการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ เนื่องจากแพทย์ พยาบาลหรือนักโภชนาการ ถือเป็นบุคคลที่สำคัญที่มีทักษะ ความเชี่ยวชาญในการให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการรับประทาน อาหารที่ดีต่อสุขภาพ การดูแลรักษาผู้ป่วย หรือผู้ที่มีโรคประจำตัวที่ต้องระวังเรื่องอาหารเป็นอย่างดี ซึ่งจะช่วยให้เพิ่มความเชื่อมั่นให้กับผู้บริโภคในการตัดสินใจเลือกบริโภคอาหารมังสวิวัติมากขึ้น ตลอดจนการบริโภคอาหารมังสวิวัติ เนื่องจากเพื่อต้องการรักษาหรือบรรเทาอาการของโรคที่เป็น ปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการบริโภคอาหารมังสวิวัติของผู้บริโภค ควรมีการให้ความรู้แก่ผู้บริโภค เกี่ยวกับการบริโภคอาหารมังสวิวัติ เพื่อบรรเทาและรักษาโรคที่เป็นอยู่ ตลอดจนให้ข้อมูล ความรู้ เกี่ยวกับคุณประโยชน์ของอาหารมังสวิวัติว่า ช่วยสร้างภูมิคุ้มกัน โรคต่างๆ ได้อย่างไร และช่วยเสริมสร้างสุขภาพที่ดีได้อย่างไร เพื่อเพิ่มความเชื่อมั่นให้กับผู้บริโภคในการตัดสินใจเลือกบริโภคอาหารมังสวิวัติมากขึ้น

2. แนวโน้มการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพในอนาคตของผู้บริโภคที่ไม่บริโภคอาหารเพื่อสุขภาพในปัจจุบัน พบว่า เหตุผลหลักที่ทำให้ไม่บริโภคอาหารเพื่อสุขภาพในปัจจุบันเนื่องจากรสชาติอาหารเพื่อสุขภาพไม่ถูกปาก/ไม่อร่อย และเมนูอาหารเพื่อสุขภาพไม่หลากหลาย ดังนั้น ผู้ประกอบการร้านอาหารเพื่อสุขภาพ ผู้ประกอบการร้านจำหน่ายผลิตภัณฑ์ปรุงรส วัตถุดิบการทำอาหารเพื่อสุขภาพ ควรมีการดำเนินการในด้านการพัฒนารสชาติอาหารเพื่อสุขภาพ เมนูอาหารเพื่อสุขภาพให้หลากหลาย เช่น มีอาหารเพื่อสุขภาพ ประเภทผัด ทอด ยำ ต้ม ขนม เป็นต้น เพื่อเพิ่มทางเลือกในการตัดสินใจเลือกบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพให้แก่ผู้บริโภค อีกทั้งการเพิ่มผลิตภัณฑ์ปรุงรส วัตถุดิบการทำอาหารเพื่อสุขภาพให้หลากหลาย พร้อมกับเพิ่มช่องทางการจำหน่าย เช่น จัดจำหน่ายในห้างสรรพสินค้า มินิมาร์ท ซูเปอร์มาร์เก็ต เป็นต้น เพื่อเพิ่มช่องทางในการจัดซื้อ จัดหา ผลิตภัณฑ์ปรุงรส วัตถุดิบการทำอาหารเพื่อสุขภาพมาจัดทำบริโภคในครัวเรือน อีกทั้งมีป้ายบอกประเภทผลิตภัณฑ์ปรุงรส วัตถุดิบการทำอาหารเพื่อสุขภาพ ได้แก่ อาหารเจ อาหารมังสวิวัติ อาหารชีวจิต ตลอดจนมีการพัฒนา คิดค้นอาหารเพื่อสุขภาพสำเร็จรูปออกมาจำหน่ายตามท้องตลาดเพิ่มมากขึ้น โดยมีการจัดจำหน่ายในห้างสรรพสินค้า มินิมาร์ท ซูเปอร์มาร์เก็ต ร้านค้าทั่วไป เป็นต้น เพื่อให้ผู้บริโภคสามารถซื้อมารับประทานได้ง่ายยิ่งขึ้น

6.4 ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป

การศึกษานี้ มุ่งที่จะวิเคราะห์พฤติกรรมผู้บริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ และศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพของผู้บริโภคในเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่ ประกอบด้วย 4 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยด้านวัฒนธรรมและประเพณี ปัจจัยด้านสังคม ปัจจัยด้านส่วนบุคคล และปัจจัยด้านจิตวิทยา ซึ่งเป็นการศึกษาถึงปัจจัยด้านสังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรมประเพณี และปัจจัยส่วนบุคคลเป็นหลัก ซึ่งมิได้เน้นด้านกลยุทธ์ทางการตลาด ดังนั้นควรมีการศึกษา โดยมุ่งเน้นศึกษาปัจจัยกลยุทธ์ทางการตลาดที่มีอิทธิพลต่อการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพของผู้บริโภค เพื่อผลการศึกษานำมาเป็นแนวทางในการพัฒนาสินค้า/ผลิตภัณฑ์ การส่งเสริมการตลาด ช่องทางการจำหน่าย ระบบการให้บริการ เป็นต้น ให้มีประสิทธิภาพ สร้างความพึงพอใจให้แก่ผู้บริโภค ตลอดจนเพิ่มจำนวนให้ผู้บริโภคทั่วไปหันมานิยมและให้ความสำคัญกับการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพมากยิ่งขึ้น

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved